

Annotatie voor DUO te behoeve van behandeling implementatie typologie aanpak

10 februari 2021

Bijlage: basisvragen typologieaanpak, validatie en openbaarheid en transparantie

Aanleiding:

Er is een werkgroep ingericht om de implementatie van de typologie aanpak te begeleiden. Vanuit de werkgroep is een opdracht geformuleerd om vast te stellen in het DUO (Directeuren Overleg Uitvoering).

Analyse:

Rondom de typologie aanpak en de implementatie daarvan bestaat nog erg veel onduidelijkheid. De validatie van de typologie door ACVG is nog niet afgerond, er zijn heel erg veel signalen dat constructeurs, medewerkers uit de vergunning verlening en handhaving, gemeentelijk programmamanagers, deskundigen op typologie, regionaal bestuurders en medewerkers van NCG nog te veel zorgen, vragen en onzekerheden hebben om de typologie te kunnen implementeren.

Binnen de werkgroep typologie wordt volledig gefocust op de implementatie en worden de vragen van bovengenoemde groepen mensen onvoldoende in behandeling genomen. Er is (veel te) weinig ruimte om uitvoeringsvragen een plek te geven in de gesprekken en in de implementatie.

Advies:

Zolang de vragen rondom de typologie aanpak niet voldoende in behandeling worden genomen en daar afspraken over worden gemaakt hoe deze vragen beantwoord worden, kan de implementatieopdracht niet worden vastgesteld.

Advies I: Wij stellen u voor de werkgroep door te laten gaan met verdere uitwerking maar daar bij te betrekken op welke wijze n door wie de liggende vragen beantwoord gaan worden. Verzoek om meer ruimte te creëren en minder scherpe afbakening van de taken van de werkgroep zodat integrale beantwoording van vragen mogelijk wordt. De opdrachtbeschrijving van de werkgroep implementatie kan op moment nog niet worden vastgesteld.

Advies II: De basisvragen over de typologie en de validatie moeten officieel aan het VOG en BOG worden beantwoord.

Uitwerking:

Het lijkt verstandig om de basis voor de implementatie van de typologie aanpak voldoende stevig te maken zodat de ingevoerde methode en de daaruit volgende resultaten voldoende betrouwbaar, uitlegbaar en toekomstbestendig zijn.

De vragen die er zijn, zijn deels uit te splitsen in vragen over de validatie van de methode en de vergelijkbaarheid met de uitkomsten van de meest geavanceerde en meest recente berekeningen op basis van de NPR (NPR 2020 t5). Daarnaast zijn er veel vragen over de

praktische invoering en de gevolgen voor de plannen van aanpak, voor het werk van de bewonersbegeleiders enzovoorts. De eerste groep vragen die moeten zorgen voor een goed fundament van de typologie aanpak moeten ons inziens beantwoord worden in een officieel schrijven aan het BOG / VOG. De introductie van zo'n veelomvattend besluit over de veiligheid van zoveel inwoners kan niet worden afgedaan in een ambtelijke werkgroep. Voor het fundament van de methode en de betrouwbaarheid moet bestuurlijke goedkeuring en vertrouwen kunnen worden uitgesproken.

Overwogen kan worden om een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de basis van de typologie aanpak als de vragen onvoldoende beantwoord kunnen worden.

De vragen van de eerste categorie zijn al eerder verwoord en zijn tot op heden alleen ambtelijk van onvoldoende antwoord voorzien. Die vragen treft u nogmaals in de bijlage aan.

Vragen die betrokken moeten worden bij de praktische toepassing en implementatie van de typologie aanpak:

- Er wordt nu gesproken over “dat de implementatie van de typologie aansluiting moet zoeken bij de lokale plannen van aanpak”. Dat is te weinig: de lokale plannen van aanpak zijn de door de gemeenteraden en Sodem goedgekeurde plannen en het uitgangspunt voor de uitvoering van de versterking in aantallen, volgorde en samenhang. De typologie aanpak moet daar dus in onder gebracht kunnen worden, niet anders om.
- Er zijn heel erg veel raakvlakken met andere werkgroepen vanuit de werkgroep typologie. Die raakvlakken (met communicatie, planning, uitvoering, bemensing) zijn nog onvoldoende uitgekristalliseerd.
- Er is weliswaar een start gemaakt met de communicatie maar daarvan hebben veel deelnemers aan de werkgroep nog nauwelijks kennis van kunnen nemen. Ook het ondersteunend bureau is daar pas heel recent op aangesloten. Dit is nog te weinig overzichtelijk en te weinig betrouwbaar om op te kunnen varen.
- Er zijn vragen over de manier waarop erfgoed in de typologie aanpak is meegenomen en of daar al goede afspraken over zijn gemaakt.
- De uitlegbaarheid van een potentiële veiligverklaring en forse restschade aan panden is onvoldoende doordacht. Dit vorm een groot risico voor het draagvlak.
- Het is nog onduidelijk op welke wijze de typologie aanpak in de bouwimpuls een rol gaat spelen.
- Er is onhelderheid over de status en behandelbaarheid van CC2 en CC3 panden met de typologie aanpak.
- Er is nog niet helder hoe groot het uitval percentage vanuit de typologie aanpak gaat zijn en welke impact dit gaat hebben op de beoordelingscapaciteit en welke prioritering daar dan aan moet worden toegekend.
- Het is onhelder hoe de uitkomsten van de typologie aanpak zich verhouden tot de bestaande wet en regelgeving vanuit vergunningverlening en handhaving. Zolang dast niet helder is, worden er problemen verwacht rondom vergunningverlening van verbouwingen en nieuwbouw.
- Werk de vragen in de lopende discussie met de VTH teams verder uit.

Over de rechtspositie van inwoners bij besluit volgend uit typologie aanpak:

- Wie is verantwoordelijk voor het veilig/onveilig verklaren van een woning obv de typologie-aanpak?
- Belangrijk is dat bewoners een rechtspositie houden ten aanzien van het besluit wel of niet aardbevingsbestendig
- Bewoners moeten voldoende en huisspecifieke informatie hebben om tegen dit besluit bezwaar aan te kunnen tekenen
- Op welke woningen ziet de typologie aanpak toe?

Hoe zorg je dat de rechtspositie van onze inwoners geborgd is? Zij hebben recht op bezwaar, maar dan moeten zij wel een rapport over hun woning hebben op basis waarvan het besluit genomen is. En op welke huizen ziet de aanpak toe (uit de methode kan blijken dat er een risico is voor woningen die niet in de gemeentelijke plannen van aanpak zitten; hoe wordt daar mee om gegaan?) En krijgen alle bewoners van een bepaalde typologie ook het besluit als blijkt dat hun huizen voldoen aan de veiligheidsnorm? (de typologie aanpak levert voor specifieke typologieën vlekkenkaarten (per jaar waarbij de vlek jaarlijks kleiner wordt) op. Alle huizen van die typologie in de gekleurde vlek voldoen niet (voor dat jaar) en alle huizen buiten de gekleurde vlek voldoen aan de norm.)

Omdat men nog helemaal niet bezig is met deze vragen en bijna alleen met de technische kant, maken wij ons ook zorgen over de vraag of met het implementatieplan wel het benodigde vertrouwen wordt gerealiseerd (het is zo april).

Bijlage: basisvragen typologie aanpak, validatie en openbaarheid en transparantie

- “Openbaarheid is een groot goed” zei burgemeester De Jonge van Hoogezand altijd tegen mij als gemeentesecretaris als er weer eens een ingewikkeld dossier voorbij kwam. In die opmerking heb ik mij altijd goed kunnen vinden. Het juist informeren van de kamer lijkt mij van groot belang. Dat geldt overigens ook voor de raden die heel vaak in dit dossier voor voldongen feiten worden geplaatst terwijl zij eigenaar en opdrachtgever voor de plannen van aanpak versterking zijn. Het mogelijk maken van democratische controle is een wezenlijk punt dat (behoorlijk) verbeterd kan worden volgens mij.
- Om te typologie aanpak goed en betrouwbaar in te kunnen voeren moet er controle mogelijk zijn door onafhankelijke kennisinstituten op de rekenkundige en juridische basis van de typologie aanpak. Daarvoor is het onder andere het volgende minimaal nodig:
 - o Toegang voor onafhankelijke kennisinstituten en voor inwoners en burgers in de basisinformatie van de typologieaanpak. Dat is breder dan de inzet van TNO en ACVG, beiden zijn goede instituten maar ook opdrachtnemers van de ministeries. Elke wetenschapper zal navolgbaar en controleerbaar willen werken dus dit kan haast niet op enig bezwaar stuiten.
 - o Overweeg de mogelijkheid van het opzetten van expertpanels en wetenschappelijke bijeenkomsten om de typologie aanpak te verbeteren en te kunnen bediscussiëren. Dat is tijdrovend maar wel een algemeen erkende methode om wetenschappelijke (technische, juridische en praktische) kennis op een goede manier toegepast te krijgen in de methodiek (vergelijk het tot stand komen van NPR en de verbeteringen die daar telkens in zijn gedaan). De verslagen en de onderliggende data horen controleerbaar en openbaar te zijn. Ook kun je met deze aanpak telkens de meest recente ontwikkelingen op relatief korte termijn meewegen en eventueel invoeren.
 - o Zorg ervoor dat per typologische categorie een statistisch relevante verschil analyse gemaakt wordt tussen de uitkomsten van de typologie aanpak en de uitkomsten van de meest geavanceerde methode met de NPR naar de meest recente norm (dus NLTH op NPR2020t5 op dit moment). Verschillen moeten verklaarbaar zijn en binnen een goed afgestemde bandbreedte blijven. Zeg dat dit voor minstens 150 a 200 gevallen wordt gedaan (en dat is eigenlijk nog vrij bescheiden als we kijken naar de aantallen woningen waar een uitspraak over gedaan gaat worden (26.000). [Red: Of zelfs meer dan dat als de fouten uit de HRA gecorrigeerd moeten worden.]
 - o Zorg ervoor dat de onderliggende data van de typologische categorieën inzichtelijk is (gebuikte materiaal sterktes, marges in opleggingen, aannames rond veel voorkomende constructiefouten en gebreken door leeftijd van panden, enz.). Dit materiaal moet controleerbaar zijn voor constructeurs. Alleen al voor de uitlegbaarheid maar ook omdat constructeurs uitspraken moeten doen over de veiligheid van panden waar het gaat om vergunningverlening door gemeenten.
 - o Zorg er voor dat de aannames die gedaan worden om de typologie te koppelen aan de Meijdam norm inzichtelijk zijn en dat daar consensus over is of helderheid waar de verschillen van inzicht uit bestaan. (Mocht dit in een later stadium onderwerp van politieke discussie worden dan is daarvoor ook al een instrument namelijk de brede maatschappelijke discussie).
 - o Zorg ervoor dat er op twee fronten een juridische basis wordt gelegd:
 - In de wet en regelgeving (beleidsregel dan wel Tijdelijke wet Groningen) en in relatie tot de overige regelgeving (hoe verhoudt het oordeel uit de typologie aanpak zich tot de NPR en het bouwbesluit in de praktijk omdat dit potentieel grote gevolgen kan hebben voor eigenaren die wensen te verbouwen of oordelen over de veiligheid in een later stadium. Er moet een heldere relatie liggen tussen de uitkomsten van de typologie aanpak en de NPR en constructieberekeningen in het kader van vergunningverlening) [Red: Dit is ook van groot belang omdat eventuele extra kosten voor inwoners of investeerders

het gehele investeringsklimaat in het door aardbevingen getroffen deel van de provincie sterk (negatief) kan beïnvloeden.]

- In die zin dat er een oordeel moet komen of het ten principale mogelijk is om een statistische uitkomst aan de basis te leggen van een zeer belangrijk besluit voor inwoners over de veiligheid van hun huis (en dat huis is geen statistiek maar het Groningse niet model huis waar die specifieke inwoner(s) in wonen). Deze vraag ligt er eigenlijk twee keer: kan dit voor wat betreft de uitkomsten van de typologie aanpak en kan dit in die zin dat de HRA als statistisch model met erkende invoerfouten aan de basis kan liggen van een onderscheid tussen inwoners waardoor zij al dan niet 10.000, 17.000 of 30.000 euro krijgen. Ik heb mijn twijfels of dat wel kan. [Red: Vanuit mijn ervaring bij de Raad voor de Rechtspraak en het opleidingsinstituut voor de rechtspraak - het SSR - zou ik mij kunnen voorstel dat een paar raadsheren zich eens over deze vragen buigen, dit is gevoelsmatig juridisch materiaal dat dicht tegen grondrechten en fundamentele vraagstukken in het recht aan komt te liggen.]

Als we daar de komende weken wat meer helderheid over krijgen dan gaan we in de richting van dat zorgvuldige, controleerbare proces dat wij beiden nastreven en dat zo van belang is voor onze inwoners. En we zorgen er nog voor dat de Tweede Kamer en de raden (en Staten) zich een oordeel kunnen vellen en hun controlerende taak kunnen uitoefenen. [einde citaat].